

Püspök civil kurázssal

Itt a Westdeutscher Rundfunk Rheinland-Pfalz miniszterelnökét ma meglepetésszerűen kikiáltották kölni érseknek. A székeskáptalan, a püspöki tanácsadó testület és – a laikusok képviselőiben – a katolikusok egyházmegyei tanácsa különböző frakciói nem tudtak közös jelöltben megegyezni. Amikor a heves viták után az a veszély fenyegett, hogy a konfliktus elszabadul, a kormányfő megjelent a választógyűlésen, hogy lehűtse a kedélyeket.

A szavazásra sem jogosult laikust azután teljesen meglepő módon új püspökjelöltként vonták be, és meggyőző többséggel megválasztották. Az egyházmegyei tanács szóvivője kijelentette: „Kompromisszumos jelöltben egyeztünk meg, hogy megakadályozzuk a kölni érsekség fenyegető szakadását.” Róma állítólag már jóváhagyta a választást.

MA ELKÉPZELHETETLEN LENNE egy effajta rádiójelentés. De pontosan így indult a milánói kormányzó, Ambrus egyházi karrierje, amikor több mint 1600 évvel ezelőtt Milánó püspökévé választották, jóllehet még meg sem volt keresztelve. Az egyháztörténelem e korai századaiban azonban ez teljesen

normális dolog volt: az is, hogy a klérus és a nép egyszerűen közfelkiáltással választott püspököt a maga köreiből, és az is, hogy meggyőződéses keresztényként az ember csak felnőtt korban kérte a keresztséget – tiszteletből a szentség iránt, amelyre több éves tanulási és gyakorlási folyamat során készült föl.

A megkereszteletlen, kompromisszumos jelölt mindenestre az ég ajándékának bizonyult a milánóiak számára. Ambrus a korai keresztény idők egyik legjellegzetesebb püspökévé vált. Tekintélyi föllépésű, sugárzó és kérlelhetetlen volt – ugyanakkor a lelkiismereti szabadság védelmezője, szociálisan elkötelezett, és igen gyakorlatiasan gondolkodó teológus, ráadásul még himnuszköltő és komponista is.

339-BEN SZÜLETETT TRIERBEN, egy magas rangú állami hivatalnok fiaként. Apja halála után a család visszament Rómába. Ambrus sok időt és energiát fordított klasszikus és jogi tanulmányokra, az állami szolgálatban meredek karriert futott be, már fiatal férfiként a római törvényszék tagja volt, és kb. 30 éves korában rábízták Felső-Itália kormányzását, Milánó székhellyel.

Ott nagy türelemmel és beleérző képességgel megpróbálta elegyengetni a különböző keresztény frakciók közötti állandó veszekedéseket; Áriusznak egy zsinat által elítélt tanítása akkor nagy divatban volt, Auxentius püspök maga is ariánus volt.

Amikor a püspök meghalt, és féktelen zűrzavar volt várható az utód megválasztásakor, Ambrus, a kormányzó a gyűlésbe sietett, hogy megakadályozza a forrongást. Szinte hanyatt vágódott a meglepetéstől, amikor a nevéet kiáltották – a legenda szerint egy gyerek tette –, és a Santa Maria Mag-

giore egész gyülekezete lelkesen ujjongva köszöntötte.

AMBRUS PÜSPÖK BEVÁLTOTTA A HOZZÁ FÜZÖTT REMÉNYEKET. Pappá szenteltette magát, komoly munkával megszerezte a hiányzó teológiai ismereteket, vagyonát szétosztotta a szegények között, és minden olyan ügyét, amelynek nem volt köze püspöki hivatalához, rábíztta a testvéreire. Radikálisan szegény élete hamarosan éppolyan nagy hatást keltett, mint csiszoló prédikációi – amelyek egy olyan ünnepelet szónok számára készítettek utat, mint Ágoston, és döntően járultak hozzá ahhoz, hogy Ágoston keresztény lett, és a nagy püspök tanítványa.

Prédikációiból és a keresztelendők számára tartott katekéziseiből, tehát lelkipásztori gyakorlatából sok írás keletkezett. Amit kora felső rétegének emlékkönyvébe írt, azt saját egyszerű életstílusa hitelesítette: „Egyébként csak a sajátjukat adod vissza a szegényeknek. Mert jogtalanul tetted csak a magad tulajdonává, ami mindenki használatára adatott. A föld mindenkié, nem a gazdagoké... Ezért csak adósságot fizeted meg, és messze vagy attól, hogy nagyvonalú ajándékozó légy!”

MEGVESZTEGETHETETLENÜL ÉS BÁTTRAN KÜZDÖTT azért, hogy az egyház független legyen az államtól, amely éppen nem rég ismerte el államvallásnak a kereszténységet – és ezzel persze azt a veszélyt hozta rá, hogy az állam gyáva cinkosa legyen. Amikor Nagy Theodosius császár Tesszalonikiben hétezer embert mészároltatott le, köztük nőket és gyerekeket, hogy bosszút álljon egy népfelkelés során megölt katonai parancsnokért, a püspök kiközösítette az uralkodót. A császár gögös daccal reagált; de a karácsonyi időszakban vezeklőruhában ment a templomba, és alázatosan bocsánatot kért.

Ambrus 397-ben, 58 évesen halt meg. Értékes porfirból készült szarkofágban temették el püspöki templomában, amelyet később Szent Ambrus-templomnak neveztek el.

Christian Feldmann

Forrás: Kirche In, 2013/12

